

1984-minganiin Qanuq Itilangit Uqauchit Alagiit Malirutaksat NWT-mi.

1984 Sivulliq Malirutaksaq Uqauchitigun Alagiinik NWT-mi

1989 11-mi katimagamik Sivuliuqtit Yellowknife-mi nauchiutuksanik isumaliuqtuksanik uqauchitigun inungnik tiliyiniqtuat. Tapkuat katimayit uqautiyaksait atanrit qanuq alanguqiksagun, illuriniarugit.

1990 Inuitlu Itqilitlu Uqausingit ilaliutiyuat tajvunga, savakviksaniklu iglumik sanaiqlhugu taamna Atanruxaksat, amalu qulit ukiut tikituaqpata tutqiqsapsaarniagat, illurilirlugu.

2001-mi Sivliuqtit Yellowknife-mi katimagamik aulaqiyait Iksivayuksat tajvuuna Uqauchit Alagiit Malirutaksaagun.

2003: Tapkuat Iksivayit maniyat isumaliurutitik 65-nguyut, amalu iniquqlugit tapkuat isumagiyatik amalu sivumun aulatqublugit.

Sivuliuqtit (GNWT) imana kiuyut taapyumuuna.

14-nguyumi katimagamik tutqiksagat Sivuliuqtit. Ukuat ilaliutiyuat, Inuitlu Itqilitlu uqausinginik ikayuqtuksanik iliblugit iksivayiksait, iksivayiksaniklu uqausivialukun, alaniklu savaaksanikhugik ukuak, atanruxaksatamalu Minisitaq. Talimat ikiut tikitpata takuupsarniagat, qanuq inmangaan.

2008: 16-mi katimagamik Sivuliuqtit taamna Malirutaksaq Uqauchitigun takupkagaat ukuanun Ikayuqtinun Sivuliuqtinun aulaqitqublugu.

Taapkuat aasiin Ikayuqtit savaaksamingnik tutqiqsaiyuat. October2008 sivulirmik sajviqsilutik, kingulliq sanaiqtuksaq upinraqsami 2009.

Nuitaniqsait Malirutaksat Uqauchitigun Alagiinik

- Sivulliq makiraaq quliaqsimayuuq qanuq kangiruarmangaan, ukuannik:

Inuitlu Itqilitlu uqausingit ulapitaksaungit, nunaptingni NWT-mi savaktaksauyuq nuitapkarlugu

Uqausiiput ilitarnaqtuksaq nunaptingni NWT-mi

English-kunlu French-kunlu ajigiiktuksaq

Munariyaksariyaat tajva uqausiiput inuuvit, Sivuliuqtit (GNWT)
- Nalunaitkun 4 ilitarimagait Malirutaksat Uqauchitigun Alagiinik ukuat, Chipewyan, Cree, English, French, Gwich'in, Inuinnaqtun, Inuktitut, Inuvialuktu, North Slavey amalu Taicho
- Nalunaitkutit 6-lu 7-lu Malirutaksat Uqauchitigun uqaqtuq, uqausiiput atuqtusaq katimayaraangata Sivuliuqtit
- Nalunaitkun 8 Sivuliuqtit katimagumik (GNWT) taniktun uqausiq atulagaat. Malirutaksat tutqiqsarnaqtut Inuitlu Itqilitlu uqausingit aturnaqlugit.
- Nalunaitkun 9-lu 10-lu atuqnaqimagaat uqausiiput uqaqtitaarutigun.
- Nalunaitkun 11 tutqiksaqsimayuuq kinaliqaa taniktun uqalayuq Sivuliuqtit savakviini ikayuqtirarukumi. Taamnaptauq alani savakvingni inuuvingni ajigiiktuq. Iqayuqtiruaqpata uqalayumik Inuvialuktunluuniin Itqiliqtuluuniin.
- Nalunaitkun 11 kinaliqaa ikayuqtaulmiuq naniliqa nunaptingni uqausiptigun apiqsigumik, ikayuqtiruaqpata inuuvingni.
- Nalunaitkun 14-lu 25-mun aglan uqaqsmayuuq Atanruyaksamun.
- Taamna Atanruyaq tiliyauyuq nunapta (NWT) Atanruyaqpaanin (Commissioner) taapkuanin Siuliuqtinin (GNWT).

Taavyuma Atanruyam savaangit uva:

- Nalunaiqublugit Malirutaksat Uqausivut tajva ilitariyaksauyut
- Sivuliuqtit tamarmik malirutqublugit uqausipta itqusiatigun
- Ilurilutik malirutaungikumik nauchiumariktuksat
- Nachiumariksilonilu sukuliqaa uqausitigun.

Nalunaitkutik 26-lu 27-lu uqaqtuq angalajutigun Malirutaksanun Uqauchinun. Taamna (Minister) angalasimaga Malirutaksaq Uqauchitigun Alagiinik. Sivuliqtauyurlu atanrubluni sutigunliqaa Uqauchitigun.

Taamna (Minister)

- Isumagiyaksariyait ukuat uqangit: Official Languages Board amalu Aboriginal Languages Revitalization Board.
- Tiliurluni malirutaksanik savaktuanik.
- Tamaita uqauchit atuaksat iliqilugit ilisarvingnun tamainun.
- Tamaita uqauchit ililugit angachiyuanun (gavamanun) savakviinun
- Inuitlu Itqilitlu uqausingit aulapkarlugit, suangaktiugit

Nalunaitkutik 28-lu 29-lu uqaqtuq iksivayixsanik uqausivialuktun (Official Languages Board). Taapkuat tamainun ikayuqtauyut, taniktugaluq. Inuit inuuvingni ilitaqsiavaktut atauchimik. Taamna Minister tilivaga Commissionauyuaq NWT-mi, pukukpaktuq aasiin iksivayixsanik, angalachiuxsanik.

Taapkuat angalachiyyit (Official Languages Board) imana savaaruqaqtut:

- Takuurlugit Uqauchit tamaita ilirimangaata.
- Atuqtaumangaata Uqauchit tamaita gavamat savakviini
- Nauchiurlugulu qanuq Uqauchit tamaita ilurimagaluqapata.
- Taamnalul Ministauyuaq ataniq gavamani uqauchiqturlugu isumamingnik.

Nalunaitkutik 30-lu 31-lu Inuitlu Itqilitlu Uqausingitigun uqaqtuq. (Aboriginal Languages Revitalization Board)

Taapkuat iksivayit tamait Inuitlu Itqilitlu pijutigimayait. Inuuvingni uqasiruaqtuat atauchimik ilaliutivaktut. Ministam aasiin tiliblugu taamna Commissionauyuaq nunaptingni NWT-mi, iluayuxsanik pukukpaktuq.

Inuitlu Itqilitlu Uqausingitigun Iksivayingit (Aboriginal Languages Revitalization Board) imana savaktuksat:

- Nauchiurlutik inuuvingni, gavamat savakviini ikayuqtuanilu sunikliqaa, inuit uqausiit atuqtaumangaata, saungamun aulaqublugit.
- Ikayuqtaumangan taamna (Official Languages Act) Maligaksaq.
- Taamna Ministauyuaq ataniq gavamani uqauchiqturlugu isumamingnik.

Nalunaitkun 34 aglaksimayuuq qapsit malirutaksat ililamangaata.

- Uqauchit tamaita iksivayiyit malirutaksamingnik sanaiqsiyuat 2004-mi. Iksivayuxsanik sanaiqsiyuat ikayuqublugit inuuvingni ituani. Malrunngnik ukiuni ilasiblugit.
- Taapkuat Inuitlu Itqilitlu Uqausingitigun Iksivayingit (Aboriginal Languages Revitalization Board) Malirutaksait sanaiqmuyuat 2004-mi. Tamanaptauuq iksivayisat iliqiyait inuit inuuvingni ikayuqublugit. Malrunngnik ukiuni ilasiblugit.
- 2006-mi Angalachiyyiqpait qanuq ilirutingit savaangitlu (Government Institution Regulations) malirutaksanik iliqiyuat. Angalatpagaat taamna Maligaksaq (Official Languages Act). Inugiaktunun ikayuqtauvaktuq.

- Malirutaksat nalunaiqsimayut makpiraani sanasuitkait sulii, ilaanigu kisiani.

Nalunaitkun 35 uqalaksimayuq taamna Official Languages Act Maligaliaq nauchiutaksauyuq ukiut talimat tiktpata. Ukuat takuugaksait:

- Malirutaumangaan taamna Malirutaksaq
- Iluriluni savaksimagaluarmangaan
- Sivuniuqtat isumaliuqtat iniqsimagaluaqpat

Nauchiurumijung taamna alangulamigait malirutaksat.

Taamna Official Languages Act Maligaliaq ukuanun ilaliungituq, inuuvit angalachiyingit, Itqilit angalachiyingit, Itqilitlu Inuitlu angalachiyingit, inmiguaqtuanunlu.

2008-2009 Nauchiugaksaq

- 2003-mingaaniin sivumun aulamangaata taapkuat Official Languages Act Maligaliaq.
- Nauchiurlugit Sivuliuqtit iluatun qilamiklu savakpangmangaagu
- Tikitaksatiklu tikitpangmangaagu
- Allangurmatalu qanuq iliurutaanik tamatkuat Gavamat atanrit nakurualakmangaajung Malirutiksantik.

Uqauchit tamaita nakurumun iglialangniqpat?

Gavamat savakingit nakurualangniqpat?

Itqililu Inuitlu ilisarniq uqausiqtigun nakurualangniqpa?

Itqililu Inuitlu aulamava suangamun?

- Nauchiurlugu alangurman atanrum (Language Commissioner) alamun ilurialakapa tikitaksatik pialiqpagit.

Taavyuma Commissionauyuam maliruchivangmata nauchiupakpaung?

Taavyuma Commissionauyuam nauchiupakaluaqpagit Gavamat malirutaksait?

- Nauchiurlugit taapkuat nutaat iksivayit (Official Languages Board) pitarigaluaqpagit savaaksatik munaqutaatigun, Uqauchit tamaita aturmangaata (Official Languages)
- Nauchiurlugit qanuq ukuat iksivayit (Aboriginal Languages Revitalization Board) maliruchigaluaqtilaangit taapkuanun Itqililu Inuitlu uqausiitigun.

Malirutaksat 2008-2009 Nauchiurumik

Taapkuat Gavamat savakingit (Standing Committee on Government Operations) imana isumayut nauchiurimijung taamna Uqauchit Tamaita Malirutaksaq (Official Languages Act).

- Makpiraat aglaktat taigurlugit.
Qakugu isagutiyaksaq qangma nalunaqtuq
- Itqililu Inuitlu savakingit apiqsurlugit, tamaita inuuvingni ikayqtuat.
Taamna (Awasis Education Inc.) Sivuliuqtit GNWT tilipkaqtauyuuq nauchiurmajung.
Iniqtuksaun 2008 auyami.
- Katimaqpautit
Uqauchhit Tamaita Malirutaksaq (Official Languages Act) savatingit ilisimayuat ilauyuksat.
Naniliqa ilauyuatlu ilisimayuaqpailu
Sanaiqtuksaun 2008-09 ukiungani
- Inuuvit pularlugit katimayaqturlutik
Inuviit ilangit kisiita Nunaptingni ituat taapkualu Uqauchit Tamaita (Official Languages)
Iniqtuksaq ukiaksami 2008
- Tusaalutiklu alanin inungnin
Apqsurlugit
Aglaktigunlu
Aulaqiyuksat auyaq nungukpan 2008 ukiaksamun aglaan

Taapkuat Iksivayit (Standing Committee on Government Operations) nauchiumariksilugit tusaamayatik Ataniqpangnun quliagaksatik:

- Makpirlugit savaangit Uqauchit Tamaita Malirutaksaq (Official Languages Act) uiaksami 2008 savaarlu quliarlugu sivuniurutiksalu takurlugit
- Kingulliq taapkuat savaangat Uqauchit Tamaita Malirutaksaq (Official Languages Act) iniqtaq upinraksami 2009-mi:
Ilichuriyatik malirutaksat takuurumijung
Qanuq tutqiksalamangan sunaliqaa savangniq inirniarutaagun taabyuma Uqauchit Tamaita Malirutaksaq (Official Languages Act).